

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Cur Angelus gestans capite iridem tanto apparatu iurauerit tempus amplius non futurum. Leuauit manum suam ad coelum, & iurauit per uiuentem in secula seculorum, qui creauit coelum, & terram, & mare: ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

per in circulis arcæ aureis positi essent: sic enim legimus Exod. 25. *Facies quatuor* Exod. 25. 21.
circulos aureos, quos pones per quatuor arce angulos, faciesque vestes de lignis setim, & operies
auro, in auresque per circulos, qui sunt in arce lateribus, ut portetur in eis, qui semper erunt in cir- D. Gregor.
culis, nec unquam ab eis extrahentur. Etenim iuxta Greg. & Bedæ sententiam per *Ar-*
cam Ecclesia accipitur: Cui, inquit, Greg. quatuor circuli aurei, id est, quatuor Euangelia
 per quatuor angulos inbentur adungi, id est, in quatuor mundi partibus predicari: vestes de li-
 gnis setim fortes sunt, persecutoresque Doctores: idcirco enim lignis setim impuribilibus com-
 parantur, qui in instructioni sacrorum voluminum semper inhaerentes Ecclesie unitatem denun-
 ciant, & quasi intrinsecus circulis arcam portant: vestibus namque arcam portare, est per bonos
 Doctores Ecclesiam ad rudes infidelium mentes predicando deducere: qui auro inbentur operiri,
 ut dum sermone alii insonant, ipsi etiam vite splendore fulgescant: de quibus rectè subiungitur:
 Qui semper erunt in circulis, nec unquam ab eis extrahentur: quia nimirum necesse est, ut qui ad
 officium predicationis excurrunt, à sacra lectionis studio non recedant: ad hoc namque vestes esse
 in circulis semper inbentur, ut cum portare arcam opportunitas exigit, de intrinsecis vestibus
 partem arde tarditas nulla generetur: sed circulis vestes inhaerant, ut Doctores semper in suis cordi-
 bus eloquia sacra meditando testamini arcam sine mora eleuent, & quicquid necesse est, protinus
 doceant. Hactenus Greg. Eodem spectat illud, quod ad sponsam dicitur Cant. 4. *Fa-* Cant. 4. 10.
Theodor.
uis distillans labris tuis sponsa, mel, & lac sub lingua tua. Quem locum Theodor. in suis
 comm. super Cantica de concionatoribus intelligit, qui debent conciones suas
 ex sacris purissimum literis concinnare: Ecclesia, inquit, Doctores significat, qui quasi
 favos apum in labris gerunt, & melis disfluunt stillis: nec verò mel tantum habentes, sed etiam
 lac cuiusque cibum promunt salutarem, & cum infantibus commodum, cum perfectis etiam con-
 gruenter. Fani verò mellis, qui in Doctorum gestantur labris, sunt divina Scriptura, quæ con-
 tinent apes, tum cere, tum mellis effectricos, sacros nimirum Prophetas, & Apostolos, qui per Spi-
 ritus sancti prout volitantes, & diuinarum scripturarum construunt cellas, easque doctrine
 melle, ac neesse distendentes utilitatem ad nostram transferunt. Ac cere quidem licet a videtur
 similis: melis verò sensus, qui in ea est reconditus: huius mellis stilla piorum è Doctorum labris
 manant. Hæc ille.

Denique iubetur Ioannes 7. tonitruorum voces signare, prohibeturque man-
 dare literis, tum ne fideles tantorum malorum, quæ tonitrua suis vocibus extremo
 tempore euentura minabantur, commemoratione animo conciderent, ut initio hu-
 ius commentarij diximus: tum etiã, ut plerique hoc loco obseruauerunt, quia non om-
 nia diuina mysteria vulganda sunt omnibus, iuxta illud Matt. 7. *Nolite sanctum dare* VI.
canibus: neque margaritas vestras projicite ante porcos, ne conculcent eas pedibus: Quia ob cau- Non omnia
diuina my-
steria vul-
ganda sunt.
Matt. 7. 6.
Clem. Alex.
 sam Clem. Alex. lib. 5. Strom. refert Aegyptios solitos in valuis templorum sphyn-
 ges, quæ animalia symbolum sunt obscuritatis, & ænigmatum, collocare: illud si-
 gnificantes diuina non passim, neque omnibus vulganda, sed occulta debere esse,
 ut maiestatem præ se ferentia in maiori pretio habeantur. Verum de hoc aliàs.

Cur Angelus gestans capite iridem tanto apparatu iurauerit tempus
 amplius non futurum.

Leuauit manum suam ad cælum, & iurauit per viuentem in secula seculorum, qui
 creauit cælum, & terram, & mare: Quia tempus non erit amplius.

SECTIO VI.

Non est leuiter prætereundum, quod Angelus ille habens pedem dex-
 trum super mare, sinistrum super terram tanto apparatu enunciauerit
 tempus amplius non futurum. Etenim ut Ioannes scribit, amictus erat nube,

& gestabat capite pulcherrimam iridem: tunc vero leuauit manum suam ad caelum, & iurauit per viuentem in secula seculorum, quia tempus non erit amplius: quae omnia ostendunt magdram quandam rem, ac terrificam enunciasse, ut ex iis, quae mox dicemus, palam fiet.

- I Igitur obseruandum primo rem pretiosissimam esse tempus: unde ei & efficiendo, & partiendo fabricauit Deus clarissima solis, lunae, & stellarum lumina. *Gen. 1. Fiant luminaria in firmamento caeli, & diuidant diem, ac noctem, & sint in signa, & tempora, & dies, & annos. Fecitque Deus duo luminaria magna: luminare maius, ut praesset dies, & luminare minus, ut praesset nocti, & stellas. Maximum vero temporis pretium ex eo potissimum aestimatur, quod vel vno eius instanti infinita gloriae aeternitas emitur: etenim vno tantum instanti potest quis aeternitatem gloriae promereri.*
- Eccl. 4. 21. Et 14. 14. Quam ob causam monemur omnes, temporis tanquam rei pretiosissimae rationem habere plurimam, nec illud temere disperdere. Eccl. 4. Fili, conserva tempus, & declina a malo: & 14. Non defrauderis a die bono, & particula boni doni non te praeuertat. Usque adeo autem Regius vates vel minimam temporis particulam perdere verrebatur, ut celeritate operandi cum sole ipso contederet, imò eum praevincere, & anteuertere certaret, ne periculum videlicet incurreret, vel vnus instantis deperdendi: sic ait Psal. 118. Praeueniunt oculi mei ad te diluculo, ut meditarer eloquia tua: quasi diceret, inquit Ambrosius ferm. 19. in eum Psalmum, Praeueni orientem solem, graecum est, sitetiosum in fratribus radius solis orientis inueniat. An nescis quod primitias tui cordis, ac vocis quotidie Deo debes? quotidiana tibi messis, quotidianus est fructus: unde sponsa Cant. 3. In cubiculo, inquit, meo in noctibus quasi sine, quem diligit anima mea: idem meruit inuenire, quia etiam in cubiculo, & in noctibus quasi sine. Haec ille. Idem confitetur Psal. 76. Anticipauerunt vigilias oculi mei, turbatus sum, & non sum locutus: id est, ut interpretatur D. Hieron. Antequam aliquis vigilaret, ego vigilabam. Quidam ex Hebraeo ita transtulerunt: Tenuisti custodias, id est, palpebras oculorum meorum, nescilicet dormire posse. Alij sic: Prohibebam suspectum oculorum meorum: stupebam, & non loquebar, hoc est, Considerans peccata oculos ad caelum erigere non audebam: & idcirco quasi stupefactus tacebam praefusione turpitudinis meae. Nec video, unde D. August. legere poterit, Anticipauerunt vigilias omnes inimici mei: quod ipse de vigilantia daemonum nos tentantium intelligit, quasi diceret: Plus illi vigilauerunt ad decipiendum me, quam ego ad custodiendum. Nec verò tempus duntaxat orientis solis anteuertere Regius Propheta conabatur, sed ipsam etiam aetatem, ne videlicet tempus aliquod aetatis vel minimum otiose transigeret, quemadmodum ipse ait, Psal. 118.*
- Psal. 118. 247. Praeueni in immaturitate, sic enim legendum est iuxta 70. cum Graecè sit εἰς αὐτὴν, id est, ante horam, seu ante tempus: quemadmodum accipit D. Ambr. ferm. 19. in eum Psalmum. Ante horam, inquit, & ante tempus praueuebat David, qui enim Dominum deprecatur, non praescripta praecipue tempora praesolat, reliquae ait: Praeueni in immaturitate: praecurrit enim aetatis maturitatem: quisquis in adolescentia postius senilem grauitatem induit, & iuuenilis annos veterana conscientia regit. Sed fortasse dicat: Quomodo scriptum est Eccl. 3. Tempus omni rei sub calo est: si tempus omni rei sub calo, quanto magis sub Deo, non super Deum? Haec ille.*
- Gal. 6. 9. Vita tempus* Secundo. Est aduertendum hoc tam pretiosum tempus modo in nostra esse potestate, datum videlicet nobis à Deo ad bene operandum. Unde Paul. Gal. 6. Bonum, inquit, facientes non desiciamus: tempore enim suo metemur non deficientes: Ergo dum tempus habemus, operemur bonum. Quibus postremis verbis docet tempus modo nostrum esse: quod beneficium Dei, quia summum est, appellatur huius vitae tempus, tempus miserericordiae, veluti Psal. 101. Tu exurgens miseraberis Sion, quia tempus miserendi eius. Est etiam illa ratio,

ratio, quia modo Dei misericordiam promereri possumus: quo etiam sensu dixit Psal. 100. *Misericordiam, & iudicium cantabo tibi Domine: in quē locū D. Aug. Non sine causa, inquit, dictum est, Misericordiam, & iudicium, non autem Iudicium, & misericordiam: quia modo tempus est misericordiae: futurum autem tempus iudicij.* Idem significavit Paulus illis verbis 2. Cor. 6. *Eccenunc tempus acceptabile: ecce nunc dies salutis.* Itaque modo Deus tradidit nobis liberaliter tempus, ut in eo salutem nostram operemur: quā ob causam huius vitæ tempus multis nominibus censetur. Dicitur enim tempus visitationis, quia Deus modo nos per misericordiam, & beneficia visitat. Luc. 19. *Eo quod non cognoveris tempus visitationis tuæ.* Dicitur tempus nundinarum, Ezec. 7. *Venit tempus, appropinquavit dies: qui emit, non latebit, & qui vendit, non lugeat.* Ex quibus verbis plerique colligunt modo tempus esse emendi, & vendendi, atque adeo nundinarum ea potissimum de causa: quoniam quemadmodū in nundinis viliori solent pretio merces comparari, ita modo exiguo pretio infinitæ propemodum merces caelestium bonorum acquiruntur, iuxta illud 2. Cor. 4. *Id quod in presenti est momentaneū, & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternæ gloriæ pondus operatur in nobis.* Vbi obiter adverte felicitatē gloriæ appellari ab Apost. pondus, quia sua magnitudine eleuat, & tollit omnes vitæ huius labores, ac difficultates, quippe quæ eius cōparatione leuissimæ sunt, & nullius ponderis: quemadmodum disertis verbis docuit Paul. ad Rom. 8. *Non sunt condigna passiones huius temporis ad futurā gloriā, quæ reuelabitur in nobis.* Eadem nundinarū humilitudo vfurpata est à Christo, Luc. 19. *Negotiamini, dum venio:* quali dicat: *Modo est negotiandi tempus: postquā autem venero, tēpus non negotiandi, sed rationē de negotiatione reddendi.* Dicitur tēpus vacationū, vacandi nimirum Deo, & bonorū operū studio, iuxta illud Pl. 45. *Vacate, & videte, quoniam suavis est Dominus.* Dicitur tēpus laborandi Ioan. 9. *Me oportet operari, donec dies est, venit nox, quando nemo potest operari.* Id quod copiosè dixit Regius vates, Pl. 10. *Posuisti tenebras, & facta est nox: in ipsa pertransibunt omnes bestiae silvæ, Catulileonum rugientes, ut rapiant, & quarat à Deo escam sibi. Ortus est sol, & congregati sunt: & in cubilibus suis collocabuntur. Exhibet homo ad opus suū, & à operationē suā vsque ad vespērā.* Quem locum expendens D. Hier. super cap. 6. epist. ad Gal. super illa verba, *Bonū facientes non deficiamus, Ortus est, inquit, nobis Dei sermo, sol verus, & congregati sunt bestiae recedentes in cubilia sua, procedamus nos ut homines ad opus nostrum, & vsque ad vespēram laboremus:* quo ex loco iuxta D. Hier. facile colligis eos homines, qui dū vitæ huius dies durat, ad bene operandū non procedūt, sed veluti de nocte è latibulis exeunt ad opera tenebrarum exercenda, non homines, sed belluas esse iudicandos, solūmq; eos homines censendos, qui ad bene operandū egrediuntur. Dicitur tempus sementis faciendæ, ut probat D. Hier. ex illis verbis Apost. Gal. 6. *Tempore enim suo metemus non deficientes. Tempus, inquit, sementis est præsens vita, quam currimus, in hac licet nobis, quā volumus, seminare.* Dicitur tempus æstatis, & messis colligendæ: quā ob causam Prou. 6. piger ad formicam tanquā ad magiltram à Sapiente mittitur: *Vade, inquit, ad formicam, o piger, & considera vias eius, & discite sapientiam: quæ cum non habeat Ducem, nec præceptorem, nec Principem, parat in æstate cibum sibi, & congregat in messe, quod comedat.* In quem locum D. Hier. docet hanc vitam comparari messi, & æstati, quod nunc inter ardores tentationum tempus sit colligendi non ipsa præmia, sed merita præmiorum: diem verò iudicij hyemis affimulari rigoribus, quia tunc nulla relinquitur facultas pro victu laborandi, sed tantum cogitur vnusquisquē, quod recofidit, de pristina actionis horreo proferre. Porro aduertit Hægo Carenis mitti à Salomone pigrum ad formicam, quod in ea aduersus omnia vitia habemus doctrinam. Quia enim sollicita est, docet

Psal. 100 1.
D. August.

2. Cor. 6. 2.

Luc. 19. 44.
Ezech. 7. 12.

2. Cor. 4.

Rom. 8. 18.

Luc. 19. 13.

Psal. 45. 11.
Ioan. 9. 4.
Psal. 103. 10.

D. Hieron.

Gal. 6. 9.

Gal. 6. 9.

D. Hieronym.

Prou. 6. 6.

D. Hieron.

IIII.

In formica
aduersus om-
nia vitia ha-
bemus do-
ctrinam.

2. Thes. 3. 10. otium subterfugere. 2. Thes. 3. si quis non vult operari, nec manducet. Qua provida
 Gal. 6. 10. 2. monet in futurum tempus prospicere, ac providere. Galat. 6. Dum tempus habemus
 operemur bonum. Quia iuvat laborantes socias, instruit ad charitatis opera. Galat.
 6. Alter alterum onera portate. Quia granum arrodit, ne germinet, suadet vitæ elationem de bono opere, omne opus bonum, quod facimus, per humilitatem deprimendo, ne inanis gloria, superbiâque suboritur. Quod aliqua ex parte innuitur Hier. 4. Circumcidimini Domino, & auferite preputia cordium vestrorum: quia archo calle incedit, ad mortificationem, & pœnitentiam incitat. Luc. 13. Contendite intrare per angustam portam. Denique quia terram egerit de cauernis, ad contemptuonem rerum terrenarum exhortatur. D. Ambros. lib. 6. in Hexameron cap. 21. & D. Chrysost. Chryl. 17. super caput quintum Matthæi, & homilia in Psalm. 48. citant quandam aliam ex sacris literis sententiam iuxta aliquam, vt videtur, veteram translationem: Vide ad apem, & disce, quod ea sit opifex: cuius labores reges, & principes ad sanitatem afferunt: quibus etiam verbis nobis commendatur labor, & industria bene operandi. Illud etiam significatur nobis, in hac vita quasi apibus conficiendum, hoc est, promerendum esse mel suauissimum gloriæ, quo postea vescamur, vt possimus tunc illud Cant. 5. vsurpare: Comedi fauam cum melle mee. In cuius rei figuram Samson Iudic. 14. fauam mellis non nisi in ore leonis, quem interfecerat, reperit. Etenim in laboribus, ac tentationibus superatis quasi in leonibus interfectis suauissimi meritorum faui reperiuntur.
- Tertio est obseruandum tempus, quod nobis modò conceditur, aliquando à Deo auferendum, vt manifestè dicitur Psalm. 74. Cum accipero tempus, ego iustitias iudicabo: quasi diceret: Ego cum tempus, quod modo omnibus liberaliter concedo iterum sumpsero, non solum vitia, sed ipsas etiam virtutes iudicabo. Quo eodem sensu dicitur Mal. 3. Colabit filios Leui, id est, Districte examinat iustos, qui per filios Leui accipiuntur. Terribile quidem verbû, & quod maximum debeat mortalibus timorem incutere: quemadmodum de sciplo confitetur Iob. c. 9. Verebar omnia opera mea sciens, quod non parceres delinquenti. Eadem iudicij diuini seueritas explicatur Soph. 1. vt interpretatur D. Hier. In tempore illo scrutaber Hierusalem in lucernis: quæ loquendi forma duo significat, primùm exactissimam occultorum etiam criminum inquisitionem, nam qui de mos rei alicuius inuestiganda gratia scrutantur, accensam lucernam adhibent, quam ad omnia loca, & omnes angulos perferunt, quo lumen solis penetrare non potest. Deinde reddendam rationem esse rerum etiam minimarum, & quæ oculorum aciem videtur subterfugere, cuiusmodi sunt non verba tantum otiosa, sed otiosa etiam cogitationes: huiusmodi enim, hoc est, minutissima, & subtilissima esse solent, quæ in domibus accensa lucerna inuestigantur. Denique eandem seueritatem expressit Regius vates Psal. 93. 14. Quoniam non repellet Dominus plebem suam, & hereditatem suam non derelinquet, usque iustitia conuertatur in iudicium. Theodor. hanc iustitiam ipsummet Christum interpretatur, iuxta illud Paul. 1. Corint. 1. Ex ipso autem vos istis in Christo Iesu, qui factus est nobis sapientia à Deo, & iustitia, & sanctificatio, & redemptio. Hæc enim Dei iustitia in primo quidem aduentu conuersa fuit in misericordiam, sed in secundo conuertenda est in iudiciû. Verùm eòmuniter interpretes accipiunt de ipsa diuina iustitia, quam Dominus in iudicio exercet, hoc sensu. Futurum est, vt iustitia Dei, quæ modò dissimulat, & differt vindictam, conuertatur in vltionis iudicium, & ad executionem procedat, vt indicetur modo iustitiæ diuinam ferre quidem sententiam secundum præsentem iustitiam: sed ad executionem interpellante misericordia nõ semper progredi, illo autè extremo die ad executionem processuram.
- Ex dictis

Ex dictis facillè iam quivis intelliget, quàm terribilis, ac metuenda res sit mortalibus tempus eis penitentia, ac diuinæ misericordiæ præcidat que aded quanto iure hic Angelus eo cæremoniæ apparatu, & maiestate quali rem aliquam terrificam nunciaverit tempus penitentia, Diuinæque misericordiæ promerèdè amplius non futurum, imò tempus ipsum tanquam locupletissimum testem re- rum omnium siue malè, siue bonè gestarum à Deo ad iudicium accersendū: què admodum dilectis verbis dicitur Thren. 1. *Procauit adversus me tempus.* Quem locum de iudicio interpretatur. D. Th. Hunc iudicij terrorem, & ablationem temporis adhuc magis exaggeravit Angelus, cum manum in cælum leuavit: quod præterquam quòd iurantis est ritus, comminationem etiam continet irarum, nisi homines nunc peniteant: sic etiam accipies dum est illud Deut. 32. *Leuabo ad cælum manū meā: & dicā: Vno ego in æternū. Si acervo ut fulgur gladiū meū; & arripuerit iudicium manūs meæ, reddā ultionē hostibus meis, & in qui oderunt me, retribuā.* Quo loco obserua in eo, quòd Deus commisitque manum le in cælum vsque leuaturum, grauisimum notari supplicij: quo enim altius aliquis manū attollit, eo grauiorem ictū infert: quo fit, vt Deus eleuans manū suam vsq; in cælū, arrepto videlicet gladio iræ suæ acutissimo, vt ibidem dicitur, maximū debeat peccatoribus ultionis ictū inferre. Alia quoque reddi potest tot, tantarūq; cæremoniæ ratio: quoniam par erat, vt temporis tanquam magni cuiusdam Principis interitus magnifico apparatū denunciareretur: quasi Princeps namq; tēpus describitur, cum rebus omnibus dominati dicitur Eccl. 3. *Omnia tēpus habent, & suis spatiis transiūt uniuersa sub cælo: tēpus nascendi, tēpus moriendi, &c.* Quod verò idē Angelus eo ipso tempore, quo iurat tēpus amplius nō futurū, simul gestat capite pulcherrimā iridē pacis, & fœderis symbolū, illud indicat misericordem Deū modò etiam, cū minatur, pacē omnibus, & amicitiam offerre. Quam eadē ob causam diximus 1. ca. apparuisse præferentem in manu dextra septē stellas, quali eas offerret, ac porrigeret mortalibus, simulq; tēphatā vtraq; parte acutam non vibrantē manu, sed proferentem ore: quia cū modò suppliciorū comminationibus agat, meritò gladium ore gestare describitur, quem tamē aliquādo de ore ad manū trāsferet, eòq; vibrato rebelles obrutūcabit.

Superest igitur, vt illud Apostoli consiliū accipiamus Ephes. 5. *Videte itaque fratres, quomodo cautè ambuletis, non quasi insipientes, sed vt sapientes, redimentes tempus quoniam niam dies mali sunt.* Quo loco quanquam verbum Græcum *χρῆσθῆς* pro quo nos habemus *tempus*, propriè occasionem, & opportunitatem operandi significet, tamen ab Apostolo non semel pro ipso tempore vsurpatur, veluti Rom. 3. *Ad ostensionem iustitiæ eius in hoc tempore, & cap. 8. Existimo, quòd non sunt condigna pæssiones huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis: & 2. Timoth. 3. Erit enim tempus, cum sanam doctrinam non sustinebunt: multūque in aliis locis, in quibus *χρῆσθῆς* pro tempore vsurpantur. Obseruandum est autem verbum illud *Redimentes*, quod variè exponitur. Prima expositio est tempus, cū à Deo datum sit, vt hominibus in bonis operibus seruiat, quasi captiuum teneri, quando in malis operibus infunditur, atque à deo rursus per bona opera redimendum, & ex captiuitate in libertatem quodammodo vendicandum: quæ expositio est D. Hieron. *Quando, inquit, in bonis operibus tempus consumimus, emimus illud, & proprium facimus, quod malicia hominum venditum fuerat.* Secunda expositio est huiusmodi. Sæpè Deus peccatoribus tempus, quòd secundum naturæ cursum viuere deberent, propter peccata diminuit, iuxta illud Psalm. 54. *Vivē sanguinum, & dolosi non dimidiabunt dies suos.* Quam ob causam illis centum viginti annis, quos vsque ad diluuium Deus hominibus præscripserat Genes. 6. viginti annos detraxit, vt perspicuum est ex sacris*

VI.
Metuenda
res mortali-
bus eis peni-
tentia tem-
pus præcidi.

Thren. 1. 15.
D. Thom.

Deut. 31. 40.

Eccl. 3. 1.

VII.

Ephes. 5. 26.
Tempus iustitiæ sollicitū
vitanda.

Rom. 3. 26.

2. Timoth. 3. 3.

Tempus redimere quid sit.

D. Hieron.

Psalm. 54. 24.

Genes. 6.

literis, & alijs fusius diximus. Cum igitur Deus soleat tempus vite propter peccata diminueri, is qui bene agit, recte dicitur, illud redimere: quoniam illud vite spatium, quod alioqui, si peccaret, erat sibi Dei iudicio detrahendum, quodammodo bonis operibus redimit, impletque dies omnes sibi ad viuendum à natura definitos: itaque moritur plenus dierum, quemadmodum dicitur de Abraham, Genes. 52. Tertia est D. Aug. ser. 24. de verb. Apost. cum dici tempus redimere, qui illud aufert negotiis secularibus, ut quiete sua fruatur, ac Deo vacare possit. *Quando, inquit, aliquis tibi inferi licet, perde aliquid, ut Deo vaces, non litibus: idem, quod perdis, pretium est temporis: sicut enim das nummos, & panem emis, itaque aliquid amittis, & aliquid acquiris: sic perde nummos, ut emas tibi quietem, id est, tempus vacandi Deo, hoc enim est tempus redimere.*

Cur Ioannes librum, quem de manu Angeli acceperat, in ore dulcem, & in ventre sensit amarum.

Et erat in ore meo tanquam mel dulce, & cum deuorassent eum, amaricatus est venter meus.

SECTIO VII.

I. **L**ibrum hunc diximus complecti vaticinia rerum futurarum extremis mundi temporibus: quem in ore quidem dulcem, in ventre autem amarum sensit Ioannes: quia primum fuit ipsa rerum prænuntione recreatus, sed paulo post amplius in earum contemplatione versatus, cernensque terribilia illa iudicia, quæ adhuc manent mortales, incredibilem animo concepit dolorem. Simile quiddam accidit Ezechieli, ut ipsemet commemorat cap. 3. *Aperuit os meum, & cibavit me volumine illo, & dixit ad me: Fili hominis venter tuus comedet, & viscera tua complebuntur volumine isto: & comedi illud, & factum est in ore meo sicut mel dulce: proculdubio innuit Propheta non ita idem volumen in ventre sensisse, sed amarum.*

II. Primum igitur notandum sensisse Ioannem librum in ventre amarum ob eam rationem, quam diximus, quia Sanctorum proprium est alienis malis tanquam suis affici, compassionemque habere proximorum. Vnde Ezechieli, postquam ipsi ostensa fuisset Hierosolym. euerio, præceptum est, ut sumeret sartaginem ferream, eamque inter se, & ciuitatem, quam descriptam habebat in latere, collocaret, Ezech. 4. *Sume tibi sartaginem ferream, & pones eam murum ferreum inter te, & inter ciuitatem.* Et quidem D. Hieron. vult sartaginem istam ferream, quæ instar muri inter Prophetam, & urbem ponitur, grandem iram Dei demonstrare, quæ nullis precibus fatigetur, flectaturque ad misericordiam. Itaque in Dei ira Iudæi per calamitates ab eo sibi diuinitus immittas quasi in sartagine frigebatur, quæ ideo inter Prophetam, & urbem ponitur, ne ab urbe ad ipsum Deum, quem Propheta representabat, vllus pateret aditus ad veniam impetrandam, imò si ab urbe ad Deum ire vellent, in ipsam iram sartagine incidere, iuxta illud Thren. 3. *Nos iniquè egimus, & ad iracundiam prouocauimus: idcirco inexorabilis es: opposuisti nubem, ne transeat oratio: cui concinit illud Esai. 59. Iniquitates vestra diuiserunt inter vos, & Deum vestrum.*

III. Diuus etiam Ambrosius, sic eandem sartagine accipit in expositione Psalm. 38. *supercilla verba: Tabescere fecisti sicut aranea animam eius. Mittuntur, inquit, in sartagine animæ peccatorum, ut desinat quædam peccati caro, quæ obauerat animæ, & mentis vigorem. Quam eandem ob causam Hierem. c. 1. ut ibidem obseruauit Ambr. prius D. Ambrosius vidit virgam vigilantem, seu, ut habent Septuag. baculum nucem, quàm seruientem ollæ: Quia, inquit, qui baculo non corrigitur, in ollam mittitur, ut ardeat, & tabescat. Verùm D. Gregor. lib. 1. in Ezech. homil. 12. existimat significari per sartagine animam*

Prophe-